Rättsfall från regeringsrätten

Ökade levnadskostnader vid arbete utomlands

Besvär av forskarassistenten G angående inkomsttaxering år 1969. — G, som var ogift, yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med 3.661 kr. Han uppgav att han bedrev ett doktorsarbete i Frankrike och att Statens Råd för atomforskning anvisat en forskarassistentbefattning för honom men att rådet inte utgav något traktamente.

KR yttrade: G får anses ha bedrivit ifrågavarande forskningsarbete i och för sin utbildning. Han är därför ej berättigad till avdrag för i anledning därav uppkomna ökade levnadskostnader och ej heller för kostnader för hemresor.

RR yttrade: Såvitt framgår av utredningen har G under tiden den 1.7—31.12 1968 uppehållit en svensk forskarassistentbefattning, varvid det med befattningen förenade arbetet skulle utföras vid Internationella Byrån för mått och vikt i Sèvres, Frankrike. För arbetet har han uppburit lön med 17 829 kr. G har icke förmått styrka att han för fullgörande av tjänsten i Frankrike haft avdragsgilla kostnader. (RR:s dom 19.7.72).

Ökade levnadskostnader vid arbete på annan ort än hemorten

A. Besvär av TI angående ingenjören L:s inkomsttaxering år 1964. — L, född 1923, gift och utan hemmavarande barn, var bosatt i Borås och tjänstgjorde vid SJ:s bansektion i Borås t o m den 31.12.1961 då sektionen indrogs. I samband därmed omplacerades L till Göteborg men bodde kvar i Borås, dit han fick återtransport den 1.5.1964. — L yrkade vid 1964 års taxering avdrag för ökade levnadskostnader med 2 070 kr (184 dagar à 11:25). — TN och PN vägrade avdraget. — KR medgav avdrag med (184×10=) 1 840 kr då det skäligen icke kunnat ifrågasättas att L skolat avflytta till Göteborg.

RR vägrade avdrag och anförde: L förflyttades från Borås till Göteborg den 1 januari 1962. Anställningen i Göteborg var icke tillfällig. Sedan L i mars 1962 avböjt att antaga erbjuden bostadslägenhet i Göteborg, drog SJ in omstationeringstraktamente och frikort Borås—Göteborg. Det är icke visat att L vid denna tidpunkt haft grundad anledning räkna med att på nytt erhålla anställning i Borås. Förutsättningar för erhållande av avdrag för de av bosättningen i Borås föranledda ökade levnadskostnaderna kan sålunda icke anses föreligga. Den omständigheten att L sedermera fått återtransport till Borås — återförflyttningen skedde den 1 maj 1964 — medför icke annan bedömning av avdragsfrågan. (RR:s dom 23.8.72).

Två ledamöter av RR var skiljaktiga och anförde:

Av handlingarna framgår att SJ i november 1962 hos Kungl. Maj:t föreslagit den ändring av distriktsindelningen som fastställdes 1963 och som medförde att L i maj 1964 återförflyttades till Borås. L har därför under beskattningsåret haft anledning räkna med att han inom en förhållandevis nära framtid kunde komma att åter tjänstgöra i Borås. Det har vid sådant förhållande inte skäligen kunnat ifrågasättas att L under beskattningsåret skolat avflytta från Borås till Göteborg.

Anm.: Se RÅ 1966 not 115.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:45

B. Besvär av stensättaren A angående inkomsttaxering år 1965. A, född 1912 och gift, hade villa utanför Karlskrona. Han arbetade som stensättare inom Stockholmsområdet hos följande arbetsgivare:

1958	7 mån.	AB Vägförbättringar
1959	10 „	„
1960	8 „	„
1961	9 „	„
1962	8 „	„
1963	7 „	„
1964	9 „	„
1965	”några mån.”	Svenssons Stensätteri
”därefter och fram till 20.12.68”		Widmark & Platzer

I 1965 års dekl. yrkade han avdrag med 7.825 kr för kost och logi. Han hade fått traktamenten om 6 032 kr. — TN följde deklarationen. — Hos PN yrkade TI att avdraget skulle vägras, enär A fick anses ha förlagt sin yrkesverksamhet till Stockholm.

PN biföll TI:s yrkande och yttrade: I målet är upplyst att A, som har hem och familj i Björkeryd, sedan 1958 varit anställd hos AB Vägförbättringar med arbetsort i Stockholm. Anställningarna har var för sig haft längre varaktighet. Kortvariga anställningar hos andra arbetsgivare har förekommit endast ett fåtal gånger sedan 1958. A får därför anses ha förlagt sin yrkesverksamhet till Stockholm. Den omständigheten att A med sin familj det oaktat kvarbott i den honom tillhöriga bostadsfastigheten i Björkeryd kan ej anses vara av beskaffenhet att berättiga A till avdrag för härav föranledda ökade levnadskostnader. Ej heller eljest har visats föreligga skäl till sådant avdrag. — KR och RR: ej ändring. (RR:s dom 13.9.72).

Anm.: Se RÅ 1969: 1691 där gift stensättare med familjen i Blekinge fick avdrag för ökade levnadskostnader under arbete 1960 i Stockholm. Han arbetade där 6—9 mån. varje år under åren 1955—1962 och 1965. Jämför å andra sidan flera rättsfall nyligen där arbetare i Stockholm som var bosatta i Rättvik vägrades avdrag för ökade levnadskoostnader i Stockholm.

Sprängskador på byggnad — kapitalförlust eller ej?

Besvär av dödsboet efter E angående inkomsttaxering år 1966. — Dödsboet ägde en fastighet (hyreshus) i Stockholm med taxeringsvärde av 380 000 kr. Under 1965 uppbar dödsboet 30 000 kr från ett försäkringsbolag såsom ersättning för skador, orsakade av sprängningsarbeten på grannfastighet. — I deklarationen tog dödsboet upp ersättningen såsom intäkt vid beräkning av nettointäkt av fastigheten och yrkade avdrag med samma belopp för reparationskostnader. — TN vägrade avdrag, enär reparationsarbetena ej betalats under 1965.

Hos PN anförde dödsboet, att ”fasaden blev förstörd på både gatu- och gårdssida, likaså invändigt”. PN vägrade avdraget.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:45

Hos KR yrkade dödsboet, att försäkringsersättningen icke skulle beskattas. Dödsboet anförde: Sprängningsskadorna måste anses hänförliga till kapitalförlust. Försäkringsbeloppet kan således icke anses motsvara avdragsgill omkostnad för avhjälpande av skadorna och är därmed icke skattepliktig. — KR: utan bifall.

Hos RR fullföljde dödsboet sin talan. TI anförde: Det ligger i sakens natur att det är omöjligt att i praktiken skilja mellan skador i form av småsprickor o d som förorsakats av sprängning och sprickor i övrigt som föranletts av sättningar i grunden eller skakningar föranledda av trafiken. Då byggnad skadats av brand är situationen en annan. — RR: ej ändring. (RR:s dom 21.9.72).

Anm.: Lundevall: Skattehandbok, 5 uppl. s 116, Welinder: Om kapitalförluster 1, Svensk Skattetidning 1965, s 101, 107. Se även RÅ 1948 ref 12 I och II och 1965 ref 6. Jämför även RÅ 1958 ref 8, 1944 not 925 och 1949 not 570.

Fråga om skattskyldighet för forskningsanslag – tillämpning av art X i avtalet med USA

Besvär av med dr W angående inkomsttaxering år 1966. — W, som var amerikansk medborgare, hade efter egen ansökan av National Institutes of Health, USA, lydande under Department of Health, Education and Welfare, beviljats forskningsanslag för viss forskning vid barnkliniken på Karolinska sjukhuset. Anslaget hade utbetalats till och förvaltats av Karolinska Institutet. Enligt kontrolluppgift från detta hade hon av dessa medel under år 1965 uppburit 39 909 kr. W uppgav icke denna intäkt till beskattning, enär hon ansåg beloppet utgöra icke skattepliktigt stipendium. — TN och PN upptog däremot beloppet till beskattning som löneförmån.

KR yttrade: W har uppgivit, att hon vistats i Sverige alltsedan år 1962 och att hon därvid bedrivit forskning vid Karolinska institutet. Hennes vistelse härstädes kan därför ej anses allenast tillfällig. Bestämmelserna i artikel XII (1) ovannämnda avtal är på grund härav ej tillämpliga. Hon är ej heller enligt annan bestämmelse i samma avtal undantagen från beskattning här i riket för nu ifrågavarande intäkt. På grund härav och då hon åtnjutit intäkten genom verksamhet här i riket samt intäkten icke är att anse såsom sådant stipendium, som jämlikt 19 § KL ej räknas till skattepliktig inkomst, är hon skattskyldig härstädes för intäkten.

RR yttrade: På ansökan av W har United States National Institutes of Health beviljat henne anslag för bedrivande av forskning, vilket avsetts för såväl hennes levnadskostnader som utgifter för arbetsbiträde och material m. m. Anslaget kan, oaktat det varit knutet till W personligen, icke anses ha karaktär av lön, arvode eller liknande ersättning från Förenta Staterna, som är undantagen från beskattning här i riket enligt artikel X i dubbelbeskattningsavtalet. Fråga är i stället om sådant forskningsanslag, som avses i artikel XII moment 1 c). Eftersom W under beskattningsåret varit bosatt i Sverige, kan hon icke med åberopande av nämnda avtalsbestämmelse undgå beskattning i Sverige. — På grund härav och på de av KR i övrigt anförda skälen fastställdes KR:s slut. (RR:s dom 26.9.72).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:45

Registrering såsom ekonomisk förening enligt 1911 års föreningslag föranledde ej skattskyldighet för förening avseende kulturminnesvård m. m.

Besvär av TI angående Ovanåkers Hembygdsförenings u p a inkomsttaxering år 1965. — Föreningen intogs år 1920 i länsstyrelsens föreningsregister. Enligt föreningens stadgar hade föreningen till ändamål att samla och bevara minnen av äldre tiders kultur inom trakten, att eventuellt idka tillverkning och försäljning av alster av denna allmogekultur samt att tillhandahålla lokal och plats för museisamlingarna och föreningens möten. Vid föreningens upplösning skulle all dess egendom tillfalla Ovanåkers kommun. — I målet upplystes att någon tillverkning eller försäljning av allmogealster inte förekommit. — Föreningen taxerades av TN för inkomst av rörelse samt av PN dessutom för inkomst av kapital.

KR undanröjde taxeringarna samt anförde, såvitt gällde skattskyldigheten för inkomst av kapital, att föreningen icke i sin verksamhet tillgodosåg medlemmarnas ekonomiska intressen utan fick anses huvudsakligen verka för kulturminnesvård och därmed för främjande av vetenskaplig forskning.

Hos RR yrkade TI att föreningen skulle taxeras i enlighet med PN:s beslut. Det förhållandet att föreningen var registrerad som ekonomisk förening medförde att den var oinskränkt skattskyldig. — Föreningen invände bl a att anledningen till registreringen var att föreningen vid den aktuella tiden avsåg att förvärva fastighet, vilket då inte kunde ske beträffande en oregistrerad förening.

RR lämnade TI:s besvär utan bifall och yttrade: I målet är upplyst, att föreningen sedan år 1920 är registrerad såsom ekonomisk förening. Enligt 4 § 1 mom första stycket lagen den 1.6.1951 angående införande av nya lagen om ekonomiska föreningar får förening, som registrerats enligt äldre lag, bestå som registrerad förening utan hinder av att den icke är av beskaffenhet som sägs i 1 § nya lagen, d v s främjar medlemmarnas ekonomiska intressen genom sådan ekonomisk verksamhet som närmare anges i samma paragraf. — Såsom KR funnit tillgodoser föreningen i sin verksamhet icke medlemmarnas ekonomiska intressen utan får huvudsakligen anses verka för kulturminnesvård och därmed för främjande av vetenskaplig forskning. Den omständigheten att föreningen registrerats som ekonomisk förening enligt äldre bestämmelser medför icke att föreningen ändå skall anses främja medlemmarnas ekonomiska intressen. (RR:s dom 21.6.72).

Anm.: Se SOU 1939: 47 s 58, prop 1951: 34 s 72 och 201 samt RÅ 1942 ref 51, 1956 ref 28 och 1967 ref 27.

Fråga om skattskyldighet i Sverige vid bosättning i Italien för enskild pension och allmän tilläggspension (avtalet med Italien)

Besvär av civilingenjören W angående inkomsttaxering år 1968. W var sedan september 1966 bosatt i Rom och åtnjöt dels pension från SPP på grund av förutvarande anställning hos Telefon AB L. M. Ericsson, vilken anställning utövats här i riket, dels ock från augusti 1967 folkpension och allmän tilläggspension. — TN upptog hela pensionen från SPP, 76 123 kr, ävensom folkpension och tilläggspen-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:45

sion, tillhopa 4 830 kr, till beskattning här i riket. — W yrkade under åberopande av art 14 i dubbelbeskattningsavtalet med Italien att icke beskattas för dessa pensionsförmåner.

RR yttrade: Enligt art 11 § 1 i dubbelbeskattningsavtalet skall inkomst av personligt arbete — med vissa i förevarande fall ej tillämpliga undantag — beskattas i den stat där arbetet utförts. I anvisningarna till artikeln anföres vidare, att inkomst av enskild tjänst skall beskattas i den stat, där tjänsten utövats, därest ej vissa bestämmelser, varom här ej är fråga, föranleder till annat. I 31 § andra stycket KL stadgas att med tjänst likställes rätt till bl. a. pension. Härav framgår, att enligt den svenska skattelagstiftningen uttrycket inkomst av tjänst icke utan vidare kan anses inbegripa pension. Med beaktande härav och då enligt de dubbelbeskattningsavtal, som ingåtts med främmande stater, beskattningsrätten i fråga om enskild pension i regel tilldelas mottagarens bosättningsland, får nu ifrågavarande dubbelbeskattningsavtal i förevarande hänseende tolkas så, att enskild pension ej omfattas av inkomst av personligt arbete. Enär med hänsyn härtill art 11 i avtalet icke är tillämplig beträffande W:s pension på grund av förutvarande enskild tjänst och av honom uppburen så kallad tilläggspension, skall enligt art 14 skatt å dessa inkomster utgå endast i Italien, där W var bosatt ... bifölls W:s talan. (RR:s dom 26.6.72).

Anm.: Se prop 1957:27 s 18—19—SOU 1962:59 s 81—82—K G A Sandström Sv. dubbelbeskattningsavtal s 342—43, 462, 648. — Skattenytt 1959 s 287—88 och 1962 s 115—16. Se även RÅ 1969: 1374 (Spanien).

Ekonomisk förenings aktier i börsnoterade bolag — organisationsaktier eller kapitalplaceringsaktier?

Besvär av allmänna ombudet (AO) hos MKPN angående Lantbrukarnas riksförbund, förening u p a (förhandsbesked). Riksförbundet, som är ett centralorgan för den jordbruksekonomiska föreningsrörelsen, hade börjat förvärva aktier i varuhuskedjorna Åhlén och Holm AB och Nordiska Kompaniet AB. Förbundet anförde att sedan föreningsrörelsen upphört med egen detaljhandel, de båda varuhuskedjorna utgjorde föreningens största kunder. Motivet för aktieförvärven uppgavs i huvudsak vara att förvärven skett för att säkra marknadsföringen av föreningsrörelsens produkter och gardera sig mot utländskt storföretags inflytande på kedjorna. Förbundet anhöll om förhandsbesked, huruvida innehavet kunde anses betingad av föreningsrörelsen och i följd härav förbundet vore frikallat från skattskyldighet för utdelning på aktierna.

Riksskatteverket fann förbundet ha gjort sannolikt att aktieinnehavet i dessa varuhuskedjor betingats av den rörelse, som förbundet närstående företag bedreve. På den grund förklarades förbundet icke vara skattskyldig för utdelning på aktierna ifråga (3 ledamöter skiljaktiga).

Häröver anförde vederbörande skattechef besvär under åberopande i huvudsak att det vore fråga om börsnoterade aktier och att varuhuskedjorna drev annan verksamhet utanför livsmedelsområdet i betydande omfattning. — RR: ej ändring. (RR:s dom 25.7.72).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:45